

DECIZIE

24 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ala Cobăneanu,

Judecători – Galina Stratulat, Maria Ghervas, Victor Burduh și Nina Vascan

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de către Vatamanu Ion xxxxx, reprezentat de avocatul Gherghe Șalari, prin care se solicită casarea sentinței din 02 septembrie 2016 a Judecătoriei Hîncești și deciziei din 28 martie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în cauza penală privindu-l pe

Vatamanu Ion xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în or. xxxxx, str. xxxxx,

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 11.05.2016-02.09.2016;

*2. Instanța de apel: 07.10.2016-10.05.2017;
04.01.2018-07.02.2018;
15.11.2018-28.03.2019;*

*3. Instanța de recurs: 03.08.2017-28.11.2017;
24.05.2018-25.09.2018;
13.09.2019-11.12.2019.*

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința din 02 septembrie 2016 a Judecătoriei Hîncești, Vatamanu Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal, la 7 ani 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activități legate de gestionarea substanțelor narcotice pe termen de 2 ani;

- art. 27, 42 alin. (2), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 9 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activități legate de gestionarea substanțelor narcotice pe termen de 2 ani.

În baza art. 106 Cod penal, a fost dispusă confiscarea cu transmiterea gratuită în folosul statului a automobilului model „Volvo S80”, cu n/î xxxxx, nr. caroserie xxxxx, păstrat în camera de corpuri delictive din cadrul Biroului Vamal

Leușeni.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt că Vatamanu Ion, pe parcursul anului 2016, acționând împreună și de comun acord cu alte persoane neidentificate de către organul de urmărire penală, având intenția obținerii unui profit personal, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, au elaborat un plan criminal complex, împărțind rolurile între ei, potrivit căruia urmăreau trecerea peste frontiera de stat a Republicii Moldova a substanțelor narcotice prin contrabandă, în scop de înstrăinare, în proporții deosebit de mari.

În așa mod, pe parcursul lunilor ianuarie-aprilie 2016, data exactă de către organul de urmărire penală nu a fost stabilită, Vatamanu Ion împreună și de comun acord cu alte persoane nestabilite de către organul de urmărire penală, aflându-se în Republica Moldova, în circumstanțe nestabilite, a intrat în posesia unei cantități de peste 8 kg de substanță narcotică marijuana. Ulterior, substanțele narcotice indicate le-au preluat și împachetat în 35 de brichete, pe care le-au încărcat și tănuț în interiorul barelor de protecție față și spate a unității de transport model „Volvo S 80”, cu n/î xxxxx, cu care intenționau să le traverseze peste frontiera de stat în direcția României.

La 07 aprilie 2016, ora 15³⁰, Vatamanu Ion, urmărind scopul înfăptuirii depline a rolului asumat, acționând potrivit schemei, în calitate de conducător auto, s-a prezentat la linia de control „ieșire” a postului vamal Leușeni-Albița, unde a încercat trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a substanței narcotice sus indicate, care se afla tănuț în mijlocul de transport model „Volvo S 80”, cu n/î xxxxx. Așadar, Vatamanu Ion, care acționa împreună și de comun acord cu alte persoane neidentificate la moment de către organul de urmărire penală, nu a reușit să-și realizeze până la capăt intențiile criminale din motiv că a fost depistat și reținut de colaboratorii biroului vamal Leușeni în momentul efectuării controlului fizic a mijlocului de transport model „Volvo S 80”, cu n/î xxxxx, în barele de protecție a căruia se aflau tănuț în mod fraudulos în locuri special amenajate artizanal 35 de brichete cu greutatea totală de 8880 grame cu substanță vegetală presată, de culoare verde, cu miros specific de cânepă, ambalate cu bandă adezivă de aluminiu, plasate în vid de polietilenă.

Potrivit concluziilor rapoartelor de expertiză nr. 34/12/1-R-1738 din 08 aprilie 2016 și nr. 34/12/1-R-2059 din 22 aprilie 2016, întocmite de DTCEJ Centru din cadrul CTCEJ, masa vegetală uscată, presată, de culoare verde, cu nuanță cafenie, depistată în rezultatul controlului vamal, în spațiile fabricate artizanal ale automobilului model „Volvo S 80”, cu n/î xxxxx, cu numere de identificare a caroseriei xxxxx, la volanul căruia se afla Vatamanu Ion, în număr de 35 de brichete cu cantitatea totală de 8880 grame, reprezintă marijuana obținută artizanal, care face parte din categoria substanțelor narcotice, depistate în trafic ilicit, ce constituie cantități deosebit de mari.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal, „*producerea, prelucrarea, păstrarea și transportarea substanțelor narcotice, săvârșite în scop de înstrăinare, de mai multe persoane, în proporții deosebit de mari*” și în baza art. art. 27, 42 alin. (2), 248 alin. (2), (5) lit. b), d) Cod penal, „*tentativa de contrabandă, adică acțiunile îndreptate nemijlocit spre săvârșirea infracțiunii de trecere în mod ilegal peste frontiera vamală a R.*

Moldova a substanțelor narcotice, tăinuindu-le de controlul vamal prin ascundere în locuri special adaptate în acest scop, acțiuni ce au fost săvârșite de mai multe persoane, în proporții deosebit de mari”.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri procurorul, avocații I. Bătrîncea și Gh. Tăut în numele inculpatului, solicitând:

- **procurorul**, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului în baza art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa 10 ani închisoare, în baza art. art. 27, 42 alin. (2), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, 6 ani închisoare, iar în temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa definitivă 13 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, din motiv că instanța i-a aplicat inculpatului o pedeapsa prea blândă în raport cu infracțiunile săvârșite, acesta nu și-a recunoscut vina, nu s-a căit sincer de cele comise, fiind o persoană social periculoasă;

- **avocatul I. Bătrîncea în numele inculpatului**, casarea sentinței cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, invocând că vinovăția lui I. Vatamanu nu a fost dovedită; instanța nu a luat în considerație că inculpatul nu a acționat cu intenție directă, deoarece acesta a traversat frontiera de stat împreună cu familia sa necunoscând că în automobilul pe care îl are în folosință se află substanțe narcotice, dânsul nu este proprietarul automobilului și nu putea cunoaște modificările efectuate în caroseria automobilului dat;

- **avocatul Gh. Tăut în numele inculpatului**, casarea sentinței și remiterea cauzei în prima instanță la o nouă examinare, din motiv că instanța a încălcat dreptul la apărare a inculpatului, deoarece acesta având avocat prin contract, a solicitat amânarea cauzei din motiv că avocatul se află în concediu medical, iar instanța i-a numit un avocat din oficiu; vina inculpatului nu a fost dovedită prin careva probe, acesta nu a acționat cu intenție directă, necunoscând despre faptul că în automobil se află careva substanțe narcotice și că numărul caroseriei a fost modificat.

4. Prin decizia din 10 mai 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost respins ca fiind declarat peste termen apelul avocatului Gh. Tăut în numele inculpatului, iar apelurile procurorului și a avocatului I. Bătrîncea au fost respinse ca fiind nefondate.

Instanța de apel a constatat că, prima instanță obiectiv și sub toate aspectele, prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, a examinat și apreciat probele administrate în cauză, care dovedesc cu certitudine vinovăția lui I. Vatamanu în săvârșirea infracțiunilor imputate, astfel că corect a încadrat acțiunile acestuia în baza art. 217¹ alin. (4) lit. d) și art. art. 27, 42 alin. (2), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal.

La fel, instanța de apel a respins argumentele apărării, precum că automobilul a fost procurat de la o persoană pe nume „Alexandru” și faptul că în noaptea înaintea infracțiunii s-a aflat la un cunoscut, deoarece însuși inculpatul a menționat că avea actele asupra automobilului și nemijlocit l-a procurat de la persoana pe nume „Alexandru”, iar în procură sunt indicate datele de identitate ale acestei persoane, astfel că apărarea nu a solicitat audierea acestui martor, fapt care denotă că se încearcă o metodă de inducere a instanței de apel în eroare și de eschivare de la răspunderea penală.

De asemenea, instanța de apel a constatat că prima instanță, la stabilirea pedepsei, a ținut cont de principiile generale de aplicare a pedepsei prevăzute de

art. art. 7, 61, 75 Cod penal, care este una echitabilă faptelor infracționale comise, ce corespunde împrejurărilor cauzei, normelor legale și care va atinge scopul de corijare și reeducare a inculpatului.

Referitor la apelul avocatului Gh. Tăut declarat în numele inculpatului, instanța de apel a reținut că, dânsul a făcut cunoștință cu sentința la 04 noiembrie 2016, fapt confirmat prin înscrisura și semnătura acestuia de pe scrisoarea de înștiințare privind redactarea sentinței și a procesului-verbal al ședinței de judecată, iar apelul a fost depus la 02 decembrie 2016, fără a solicita repunerea în termen a cererii de apel sau a motiva omiterea depunerii în termen a acestuia.

Din aceste considerente, instanța de apel a conchis că apelul avocatului Gh. Tăut a fost depus peste termenul prevăzut de art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare avocații Gh. Șalari și A. Bacalîm în numele inculpatului care, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 4), 6), 8) Cod de procedură penală, au solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare, motivând că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii; prima instanță i-a încălcat inculpatului dreptul la apărare, deoarece acesta a avut încheiat contract de asistență juridică cu avocatul Gh. Tăut, și, din motiv că avocatul său se afla în concediu de boală, a solicitat amânarea ședinței, însă instanța, a respins neîntemeiat cererea dată desemnând un alt apărător din oficiu; vina inculpatului nu a fost probată de către instanțe și nici intenția acestuia de a săvârși infracțiunile imputate; la materialele cauzei nu există informații, precum că inculpatul face parte dintr-un grup criminal organizat; automobilul cu care inculpatul urma să traverseze frontiera îl avea în folosință, astfel el nu cunoștea despre substanțele narcotice tănuite în el, mai mult nu a fost depistată nici o amprentă a lui pe brichetele cu marijuana sau în zona ascunzișurilor.

6. Prin decizia din 28 noiembrie 2017 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, au fost admise recursurile, casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a constatat că, instanța de apel, la examinarea apelurilor, nu a verificat legalitatea și temeinicia sentinței atacate prin prisma prevederilor legale, prematur ajungând la concluzia de menținere a sentinței.

În această ordine de idei, instanța de recurs a subliniat că, asigurarea dreptului la apărare este una din garanțiile desfășurării procesului de judecare a cauzei în contradictoriu, întrucât participarea apărătorului în procesul penal asigură protejarea drepturilor și libertăților prevăzute de lege ale inculpatului și contribuie la cercetarea obiectivă, sub toate aspectele și multilaterală a cauzei. Acest drept este stipulat în art. 26 din Constituția R. Moldova, art. 6 CEDO și art. 66 alin. (2) pct. 5) Cod de procedură penală, potrivit cărora acuzatul are dreptul să-și aleagă apărător care să participe la proces prin contract încheiat fie cu inculpatul, fie cu rudele acestuia.

Instanța de recurs a reținut, că împotriva sentinței primei instanțe a declarat apel procurorul, solicitând înăsprirea pedepsei penale, iar avocații I. Bătrîncea și Gh. Tăut, declarând apel în numele inculpatului, au solicitat casarea acesteia și rejudecarea cauzei, deoarece nu s-a examinat cauza sub toate aspectele și obiectiv, instanța nu s-a expus asupra tuturor circumstanțelor, motivarea sentinței fiind

superficială și unilaterală, prima instanța i-a încălcat dreptul inculpatului la apărare, examinând cauza cu un apărător desemnat din oficiu, pe când acesta a avut avocat prin contract.

La acest capitol instanța de recurs a menționat că, potrivit art. 67 alin. (1) Cod de procedură penală, apărătorul este persoana care, pe parcursul procesului penal, reprezintă interesele bănuțitului, învinuitului, îi acordă asistență juridică prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege, iar din conținutul alin. (3) a acestui articol, rezultă că calitatea de apărător se capătă din momentul în care persoana și-a asumat angajamentul de a apăra interesele inculpatului în cauză cu consimțământul acestuia.

Potrivit art. 70 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, avocatul ales poate fi admis în procesul penal în calitate de apărător la inițiativa bănuțitului, învinuitului, inculpatului, reprezentantului legal al acestuia, precum și la solicitarea altor persoane, cu consimțământul persoanelor interesele cărora urmează să le apere, prezentând mandatul biroului de avocați sau de un alt document ce îi confirmă împuternicirile.

Având în vedere prevederile citate, instanța de recurs a accentuat, că alegerea apărătorului poate fi făcută atât de către inculpat, cât și de alte persoane (rude, prieteni) cu respectarea unei condiții - consimțământul inculpatului, care după semnarea contractului de asistență juridică își dă acordul, în formă scrisă, ori solicită printr-o cerere admiterea apărătorului.

Din materialele cauzei a fost constatat că, la 17 august 2016, inculpatul a încheiat contract de asistență juridică nr. 78 cu avocatul Gh. Tăut, care în ședința de judecată din 17 august 2016 a solicitat amânarea examinării cauzei pentru a se pregăti de dezbaterile judiciare (f.d. 191, 205, vol. I).

Ulterior, la data de 25 august 2016, avocatul Gh. Tăut a depus cerere prin care a solicitat amânarea ședinței de judecată din 26 august 2016 în legătură cu faptul că se află în concediu medical, prezentând concluzia medicală cu mențiunea nr. certificatului de boală 2163186 (f.d. 197-198, vol. I).

Din acest considerent, pentru continuarea examinării cauzei penale, în ședința de judecată a participat un apărător din oficiu - I. Bătrîncea, în baza mandatului din 26 august 2016 (f.d. 196, 205-206, vol. I).

Totodată, s-a constatat că la materialele cauzei este anexată cererea inculpatului, prin care acesta a solicitat ca interesele sale să fie reprezentate de avocatul Gh. Tăut, cu care are încheiat contract de asistență juridică, insistând în ședința de judecată că dorește să fie apărat de avocatul său, care la moment este bolnav, solicitând amânarea ședinței de judecată.

Cu toate acestea, potrivit procesului-verbal, instanța a respins atât cererea avocatului Gh. Tăut, cât și a inculpatului cu privire la amânarea ședinței de judecată, invocând că dreptul la apărare al inculpatului nu este încălcat, deoarece este prezent avocatul din oficiu, I. Bătrîncea (f.d. 199, 206 verso, vol. I).

Având în susținere prevederile art. art. 409, 322 Cod de procedură penală, instanța de recurs a notificat că, în cazul neprezentării în ședință a apărătorului și imposibilității de a-l înlocui în ședința respectivă, ședința de judecată se amână.

La fel a menționat că, înlocuirea apărătorului care nu s-a prezentat la ședință se admite doar cu consimțământul inculpatului. Dacă participarea apărătorului ales de inculpat este imposibilă pe o durată care depășește 5 zile, instanța amână ședința și propune inculpatului să-și aleagă un alt apărător, iar în

caz de refuz al inculpatului de a-și alege alt apărător, instanța decide solicitarea desemnării, de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat. Pentru înlocuirea apărătorului, instanța stabilește inculpatului un termen de 5 zile.

Instanța îi oferă apărătorului care a intervenit în proces timp suficient și îi asigură posibilitățile respective pentru a lua cunoștință de materialele cauzei, inclusiv de cele cercetate în instanță, și pentru a se pregăti de participarea de mai departe în proces, însă înlocuirea apărătorului nu necesită reluarea judecării cauzei de la început. Apărătorul este în drept să solicite repetarea unor acțiuni procesuale deja efectuate în ședință în lipsa lui, dacă are de concretizat chestiuni suplimentare.

7. Prin decizia din 07 februarie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost respins ca fiind depus peste termen apelul declarat de către avocatul Gh. Tăut în numele inculpatului, iar apelurile procurorului și a avocatului I. Bătrîncea au fost respinse ca fiind nefondate, cu menținerea hotărârii atacate.

În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat, că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect concluzionând asupra vinovăției inculpatului Vataman Ion de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal - „*producerea, prelucrarea, păstrarea și transportarea substanțelor narcotice, săvârșite în scop de înstrăinare, de mai multe persoane, în proporții deosebit de mari*” și de art. art. 27, 42 alin. (2), art. 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal - „*tentativa de contrabandă, adică acțiunile îndreptate nemijlocit spre săvârșirea infracțiunii de trecere în mod ilegal peste frontiera vamală a Republicii Moldova a substanțelor narcotice, tăinuindu-le de controlul vamal, prin ascundere în locuri special adaptate în acest scop, acțiuni ce au fost săvârșite de mai multe persoane, în proporții deosebit de mari, dar care din cauze independente de voința făptuitorului nu și-au produs efectul*”.

Totodată, examinând cauza penală în ordine de apel, prin prisma argumentelor apelurilor, în conformitate cu art. 314 Cod de procedură penală, cu analiza fiecărei probe în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel a ajuns la concluzia că, materialul probator dovedește indubitabil că, în acțiunile lui Vataman Ion se conțin toate elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute la art. 217¹ alin. (4) lit. d) din Cod penal și art. 27, 42 alin. (2), 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal.

Referitor la participarea avocatului Gh. Tăut din prima instanță, instanța de apel a reținut că ultimul a depus mandat de participare în proces pentru acordarea asistenței juridice inculpatului, care nu a fost semnat de către inculpat (f.d. 191, vol. I), astfel fiind încălcată ordinea acordării împuternicirilor de către inculpat, avocatului ales. Totodată, inculpatul la acel moment a fost asistat de un alt avocat, Radu Cijicenco, care a fost un avocat din oficiu, inculpatul acceptând acordarea asistenței juridice de către acest avocat, prin manifestarea de voință a sa, semnând mandatul avocatului respectiv (f.d. 75, vol. I).

Avocatul Radu Cijicenco a acordat asistența juridică inculpatului de la etapa de urmărire penală, pe parcursul examinării cauzei în prima instanță până la etapa finisarea cercetării judecătorești, când a fost anunțată întrerupere pentru data de 29 iulie 2016 (f.d. 204, vol. I). Ulterioara desfășurare a evenimentelor s-a

petrecut cu amânarea ședințelor de judecată în legătură cu intervenirea unui avocat ales de către inculpat, anume a avocatului Radu Dumitru, în baza mandatului care nu a fost semnat de către inculpat în calitate de client (f.d. 179, vol. I), necățînd la acceptarea ultimului de a fi reprezentat de acest avocat.

Astfel, în ședința din 29 iulie 2016, instanța a acceptat solicitarea avocatului Radu Dumitru privind acordarea unui termen pentru a face cunoștință cu materialele dosarului, fiindu-i acordat termen până la 05 august 2016, însă avocatul și inculpatul la ședința fixată nu s-au prezentat fără nici un motiv, situație care a generat amânarea procesului pentru data de 17 august 2016.

În ședința din 17 august 2016, avocatul Radu Dumitru la fel nu s-a prezentat, inculpatul solicitând să-i fie acceptată asistența juridică de un alt avocat ales, anume avocatul Gh. Tăut, care a fost prezent la ședința de judecată, *instanța acceptând intervenirea avocatului în proces.*

La etapa respectivă a procesului, avocatul Gh. Tăut nu a avut careva completări, instanța dispunând terminarea cercetării judecătorești și anunțarea dezbaterilor judiciare. Ulterior, avocatul Gh. Tăut a solicitat un termen pentru a se pregăti pentru dezbateri judiciare, lucru care a fost acceptat de către instanță, ședința fiind amânată pentru 22 august 2016.

Drept urmare, în ședința din 22 august 2016 nu s-a prezentat nici inculpatul, nici avocatul acestuia, Gh. Tăut, fără careva motive, lucru care s-a soldat cu amânarea procesului pentru data de 26 august 2016 și dispunerea aducerii silite a inculpatului de către procuror, precum și chemarea unui avocat din oficiu pentru asigurarea participării unui apărător în situația când inculpatul nu este asistat de către avocatul ales.

Astfel, în ședința din 26 august 2016 avocatul Gh. Tăut nu s-a prezentat, iar inculpatul a insistat să fie asistat anume de acest avocat, lucru care nu a fost acceptat de către instanță, fiind înlocuit avocatul Gh. Tăut cu avocatul din oficiu - Ion Bătrîncea.

Instanța de apel a considerat că prevederile legale cu referire la înlocuirea avocatului ales cu avocatul din oficiu, au fost respectate de către prima instanță, or, inculpatului i-a fost oferită posibilitatea să fie asistat de 2 avocați aleși, însă nici unul nu s-a conformat graficului ședințelor de judecată, iar din cauza neprezentării avocaților au fost amânate ședințele de judecată din 05 august 2016 și 22 august 2016, iar ședințele de judecată din 29 iulie 2016 și respectiv 17 august 2016 au fost amânate la cererea avocaților aleși ai inculpatului pentru pregătire de proces.

Cât privește înlocuirea avocatului Gh. Tăut cu un avocat din oficiu, instanța de apel a apreciat-o ca fiind legală și întemeiată, or potrivit concluziei medicale din 25 august 2016 avocatul Gh. Tăut, era în imposibilitate să-i acorde asistență juridică inculpatului, fiind afectat de o boală cardiovasculară - encefalopatie discirculatorie mixtă, ateroscleroză a membrelor inferioare (f.d. 198, vol. I), astfel fiind depășită perioada de 5 zile de imposibilitate a apărătorului ales să participe la ședința de judecată.

Totodată, inculpatul insistând ca anume avocatul Gh. Tăut să-i apere interesele, a refuzat să încheie un alt contract de asistență juridică cu un alt avocat ales.

Drept urmare, instanța de apel a considerat că inculpatului nu i-a fost încălcat dreptul la apărare prin înlocuirea avocatului ales cu cel din oficiu.

Totodată, instanța de apel a considerat că avocatul din oficiu, Ion Bătrîncea

a exercitat eficient apărarea inculpatului, or, argumentele invocate de către apărătorul I. Bătrîncea cu referire la nevinovăția inculpatului, sunt identice cu cele ale avocatului Gh. Tăut, invocate în cererea de apel a ultimului, ambii avocați nu fac referire la careva probe ale apărării, ci doar critică probele acușării și consideră greșită încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului.

Instanța de apel a reținut că descrierile și alegațiile apărării la capitolul încadrării juridice a acțiunilor lui Vatamanu Ion, precum și preținsele dubii și lipsa probelor ce ar demonstra vina acestuia, au un caracter declarativ, fiind aduse doar critici generale învinuirii înaintate de către organul de urmărire penală.

Instanța de apel a respins aceste alegații, or, vina inculpatului Vatamanu Ion a fost dovedită integral prin declarațiile martorilor, inspecții vamali, care au confirmat că drept rezultat al verificării minuțioase a automobilului condus de către inculpat, au fost depistate substanțele narcotice, totodată aceste circumstanțe s-au adeverit și drept urmare a sesizărilor făcute de către inspecții postului vamal Leușeni - Albița, cât și actul de control fizic, precum și prin procesul-verbal de examinare a automobilului și a celor 35 de calupuri cu greutatea de 8880 grame.

În situația dată, instanța de apel a exclus careva dubii care ar putea pune la îndoială vinovăția inculpatului, iar faptul invocat de către Ion Vatamanu că ar fi procurat automobilul de la o persoană pe nume Alexandru, constituie doar o metodă de eschivare de la pedeapsa meritată pentru infracțiunile săvârșite, or, pe parcursul cercetării judecătorești în prima instanță, nici inculpatul și nici apărătorul acestuia nu au pledat pentru audierea persoanei pe nume Alexandru, a cărei nume cum a declarat inculpatul Vatamanu Ion nu-l cunoaște.

A fost considerată eronată și motivația inculpatului Vatamanu Ion, precum că acesta nu ar fi cunoscut persoana pe nume Alexandru de la care a procurat automobilul model „Volvo S80”, cu n/î xxxxx, or, însuși inculpatul a menționat că avea actele asupra automobilului și nemijlocit procura de la persoana pe nume Alexandru, iar în procură sunt indicate datele de identitate ale acestei persoane, astfel că apărarea nu a solicitat audierea acestui martor, fapt care denotă că se încearcă o metodă de inducere a instanței de apel în eroare.

La fel, instanța de apel a relevat că, este inadmisibil argumentul privind necunoașterea de către inculpatul Ion Vatamanu a faptului că în automobil erau ascunse substanțe narcotice, or, martorul Chițanu Viorel în ședința primei instanțe a menționat că automobilul model „Volvo S80”, cu n/î xxxxx, a fost implicat în contrabanda cu anabolizante la vama de la Cahul, fiind introdus în baza de date, precum și alegația inculpatului, că automobilul dat se află uneori la persoane diferite și că noaptea înainte de comiterea infracțiunilor, automobilul s-a aflat la un cunoscut al său, or, acestea sunt doar unele metode de a se autoapăra și de a evita pedeapsa pentru infracțiunile săvârșite.

Referitor la motivele invocate de apărătorul inculpatului în cererea de apel privind ilegalitatea pedepsei stabilite, instanța de apel a considerat că sunt lipsite de suport factologic și juridic, or, verificând legalitatea pedepsei aplicate inculpatului Ion Vatamanu, a ajuns la concluzia că, prima instanță a ținut cont de prevederile art. art. 61, 75 Cod penal, de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunilor săvârșite, care potrivit art. 16 Cod penal se califică ca infracțiune deosebit de gravă, de motivul acestora, ce constituie motiv material dar și de satisfacerea unor necesități ce constituie vicii interzise de lege, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, ce se reflectă acțiunile și rolurile inculpatului la săvârșirea

infracțiunii; de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, astfel, corect concluzionând că restabilirea echității sociale, corectarea și reeducarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane, este posibilă numai cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare.

În ce privește apelul avocatului Gheorghe Tăut, declarat în numele inculpatului, instanța de apel a considerat că acesta a fost depus în afara termenului prevăzut de art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, or, potrivit materialelor cauzei, avocatul Gheorghe Tăut a făcut cunoștință cu sentința Judecătoriei Hîncești din 02 septembrie 2016, la data de 04 noiembrie 2016, fapt adevărit prin înscrisura și semnătura acestuia de pe scrisoarea de înștiințare despre redactarea sentinței și a procesului-verbal al ședinței de judecată (f.d. 226,verso).

Necătfînd la faptul dat, apărătorul Gheorghe Tăut, a depus cererea de apel în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, adică la data de 02 decembrie 2016, fiind menționat că a primit copia sentinței la data de 04 noiembrie 2016, însă nu a solicitat repunerea apelului depus în termen și nici nu a motivat omiterea acestui termen.

Așadar, instanța de apel a constatat cu certitudine că cererea de apel depusă de către avocatul Gheorghe Tăut în interesele inculpatului este declarată cu omisiunea termenului prevăzut de lege pentru declararea apelului, lipsind careva temeiuri de fapt și de drept pentru a repune cererea de apel în termenul de 15 zile, prevăzute la art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală.

8. Instanța de apel a indicat că, inculpatul Ion Vatamanu în ședința instanței de apel nu a fost prezent, totodată conform sentinței Judecătoriei Hîncești din 02 septembrie 2016, acesta a fost anunțat în căutare, iar potrivit răspunsului Inspectoratului de poliție Nisporeni, nr. 3220 din 10 mai 2017, de către organul de poliție vizat, la data de 05 mai 2017, a fost pornit dosarul de căutare nr. 2017240028, astfel că instanța de apel, conform prevederilor art. 321 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, a judecat cauza în ordine de apel în absența inculpatului, iar interesele acestuia au fost reprezentate de avocatul Tatiana Chebac, care în ședința instanței de apel s-a pronunțat pentru respingerea apelului depus de către procuror, pledând pentru admiterea apelurilor declarate în interesele lui Vatamanu Ion, casarea sentinței de condamnare și remiterea cauzei la o nouă examinare în prima instanță, menționând că apelul declarat de către avocatul Gheorghe Tăut este depus în termenul de 15 zile, care a fost în imposibilitatea de a se prezenta în instanța de fond, din motivul că se afla în concediul medical.

9. Nefiind de acord cu decizia, cu recurs ordinar a contestat-o inculpatul Ion Vataman, care a solicitat casarea totală a acesteia, precum și a sentinței primei instanțe, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În argumentarea recursului invocă aceleași argumente care au fost invocate în cererea de recurs declarată la 06 iulie 2017 de avocatul Gheorghe Șalari în numele inculpatului (f.d. 68-73, vol. II) și suplimentar indică, că instanța de apel, rejudecând cauza, la data de 07 februarie 2018, a examinat-o numai într-o singură ședință și a pronunțat hotărârea fără a-l anunța pe el sau pe avocatul său ales.

Menționează că, nici nu cunoaște dacă a fost reprezentat de avocat din oficiu cu toate că a încheiat contract de asistență juridică cu avocat ales.

Consideră că, prima instanță cât și ambele complete ale Curții de Apel Chișinău i-au încălcat drepturile la apărare, ceea ce contravine Constituției R. Moldova, legislației procesual penale cât și Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, jurisprudenței relevantă a CEDO.

10. Prin decizia din 25 septembrie 2018 a Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul ordinar declarat de Ion Vataman și casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea deciziei, instanța de recurs a menționat că instanța de apel, fiind investită cu rejudecarea cauzei și fără a ține cont de indicațiile date anterior de către instanța de recurs, a adoptat o soluție de menținere a sentinței examinând cauza într-o singură ședință de judecată (f.d. 117-119, vol. II) în lipsa inculpatului și avocaților Gh. Tăut și Gh. Șalari cu care inculpatul I. Vatamanu anterior a încheiat contract de asistență juridică, ci doar în prezența procurorului și avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat T. Chebac.

Instanța de recurs a accentuat că în contextul în care drept temei pentru remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel a servit motivul încălcării dreptului la apărare al inculpatului, aceste aspecte urmau a fi verificate de către instanță cu deosebită atenție, inclusiv prin prisma art. 6 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care garantează dreptul persoanei acuzate de a participa în mod efectiv la procesul său penal.

Acesta include, inter alia, nu doar dreptul de a fi prezent, ci și dreptul de a asculta și de a urmări procesul. Acest drept face parte din esența conceptului procedurii contradictorii și poate fi dedus din garanțiile prevăzute de articolul 6 § 3 - „să se apere el însuși”, „să întrebe sau să solicite audierea martorilor” și „să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere”.

Contrar celor menționate, Colegiul penal a reținut că deși instanța de apel a reținut din actele cauzei că în privința inculpatului I. Vatamanu a fost pornit dosar de căutare, totuși, conducându-se de prevederile art. 321 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța a dispus judecarea cauzei în lipsa inculpatului, fără a dispune de careva informație curentă cu privire la soarta dosarului de căutare.

În acest context se va reține că la momentul parvenirii cauzei pentru rejudecare de către instanța de apel, la materialele dosarului era anexată informația din 10 mai 2017 (f.d. 33-34, vol. II) cu referire la faptul că în privința inculpatului I. Vatamanu a fost pornit dosarul de căutare cu nr. 2017240028, și deși cauza a fost examinată peste o perioadă mai mare de 9 luni de la data parvenirii ultimei informații în acest sens, instanța de apel a judecat cauza în lipsa inculpatului, fără a verifica dacă de către Inspectoratul de Poliție Nisporeni, au fost întreprinse careva măsuri în vederea stabilirii locului aflării lui I. Vatamanu.

Drept urmare, instanța de recurs a conchis că instanța de apel în mod pripit a dispus examinarea cauzei în lipsa inculpatului, or, deși cauza penală în privința lui I. Vatamanu a fost examinată în ordine de apel la data de 07 februarie 2018, într-o singură ședință, în aceeași zi, în adresa Inspectoratului de Poliție Nisporeni a parvenit informația nr. 34/33-2204 din 06 februarie 2018, precum că cet. R. Moldova, I. Vatamanu, a fost reținut la data de 05 februarie 2018 de către organele competente ale Italiei (f.d. 108-109, vol. II).

Generalizând cele expuse mai sus, Colegiul penal a învederat că, instanța de apel la judecarea cauzei era obligată să verifice rezultatele investigațiilor întreprinse pe marginea dosarului de căutare pornit în privința inculpatului I. Vatamanu de o perioadă de timp îndelungată.

Totodată, instanța de apel nu a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate prin prisma respectării prevederilor art. art. 67 alin. (1), (3), 70 alin. (1) pct. 1) și art. 322 Cod de procedură penală, prematur ajungând la concluzia de menținere a sentinței.

În continuare, instanța de recurs a menționat că la rejudecarea cauzei instanța de apel în conformitate cu prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, urmează să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii incriminate lui I. Vatamanu în baza art. art. 27, 42, 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, și ținând cont de jurisprudența națională constantă la acest capitol să verifice corectitudinea reținerii în sarcina inculpatului a semnelor calificativ prevăzut la lit. d) – în proporții deosebit de mari, reieșind din practica judiciară constantă.

De asemenea, la rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să execute indicațiile instanței de recurs, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelanți în cererile de apel, să cerceteze aspectele învinuirii incriminate lui I. Vatamanu în baza art. art. 27, 42, 248 alin. (5) lit. b), d) Cod penal, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată și ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

11. Prin decizia din 28 martie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost respins ca fiind depus peste termen apelul declarat de către avocatul Gh. Tăut în numele inculpatului, iar apelurile procurorului și a avocatului I. Bătrîncea au fost respinse ca fiind nefondate, cu menținerea hotărârii atacate.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a verificat declarațiile și probele materiale examinate în ședința de judecată în prima instanță și a constatat că motivele invocate de procuror și avocatul I. Bătrîncea sunt nefondate, or urmărirea penală și judecata în primă instanță s-au desfășurat în strictă conformitate cu procedura prevăzută de lege și, respectiv, nu se constată încălcări care atrag nulitatea probelor administrate și a actelor procedurale efectuate.

De altfel, instanța de apel a învederat că probele prezentate în ședința de judecată și puse la baza sentinței, fiind obținute legal, sânt admisibile conform prevederilor articolului 95 Cod de procedură penală și sânt apreciate conform prevederilor articolului 101 Cod de procedură penală.

Prin urmare, starea de fapt și de drept stabilită prin sentință concordă cu probele administrate și apreciate de prima instanță.

Instanța de apel a menționat că sentința cuprinde elementele definitorii condamnării prevăzute de art. 394 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, astfel este descrisă fapta criminală, considerată ca fiind dovedită, forma și gradul de vinovăție a inculpatului, motivele și consecințele infracțiunilor săvârșite, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care sunt respinse argumentele părții apărării.

În contextul evaluării activității primei instanțe cu privire la aprecierea

probelor administrate în cauză, instanța de apel a conchis că nu există temei pentru a da o nouă apreciere probelor respective, iar concluziile cuprinse în sentință sunt motivate temeinic și legal, sub aspectul că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunilor imputate este dovedită prin probatoriul administrat în cadrul procesului penal.

Instanța de apel a menționat că circumstanțele expuse supra atestă temeinicia concluzie primei instanțe privind calificarea infracțiunilor prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptelor prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentelor de infracțiuni prevăzute la: art. 217¹ alin. (4) lit. d) Cod penal - producerea, prelucrarea, păstrarea și transportarea substanțelor narcotice, săvârșite în scop de înstrăinare, de mai multe persoane, în proporții deosebit de mari, și art. 42 alin. (2), 27, 248 alin. (5) lit. b) și d) Cod penal - tentativa de contrabandă, adică acțiunile îndreptate nemijlocit spre săvârșirea infracțiunii de trecere în mod ilegal peste frontiera vamală a Republicii Moldova a substanțelor narcotice, tănuindu-le de controlul vamal, prin ascundere în locuri special adaptate în acest scop, acțiuni ce au fost săvârșite de mai multe persoane, în proporții deosebit de mari, dar care din cauze independente de voința făptuitorului nu și-au produs efectul.

Totodată, instanța de apel a relevat că, versiunea inculpatului nu are acoperire probatorie și se combate complet prin împrejurările stabilite și probele administrate în cauză. Nerecunoașterea vinovăției nu echivalează cu achitarea inculpatului I. Vatamanu, de vreme ce probele prezentate în sprijinul învinuirii, cercetate și apreciate în modul cuvenit, demonstrează cu certitudine participarea acestuia la săvârșirea infracțiunilor imputate.

Astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate în apel, sub aspectul nevinovăției inculpatului I. Vatamanu, reprezintă opinia subiectivă a părții apărării.

La fel, instanța de apel a punctat că poziția părții apărării, precum că ultimul nu a participat la săvârșirea infracțiunilor constatate nu are suport probatoriu și se combate prin declarațiile martorilor, a raportului inspectorului superior chinolog al C.C. al D.A.L; actului de control fizic nr. 288 din 07 aprilie 2016; procesului - verbal de examinare din 07 aprilie 2016, în cadrul acțiunii procesuale fiind efectuată examinarea autoturismului de model „Volvo S80” cu n/î xxxxx; informației eliberate de Poliția de Frontieră conform căreia rezultă că Vatamanu Ion anterior a mai traversat la data de 08 aprilie 2015 frontiera de stat a Republicii Moldova cu același mijloc de transport; raportului de expertiză nr. 34/12/1 - R - 1738 din 08 aprilie 2016; raportului de expertiză nr. 34/12/1 - R - 2059 din 22 aprilie 2016; raportului de expertiză nr. 34/12/1-R-1792 din 13 aprilie 2016 și procesului - verbal de examinare a obiectului din 24 aprilie 2016.

De asemenea, instanța de apel a relatat că versiunea apărării, precum că inculpatul nu este proprietar al automobilului de model „Volvo S80”, n/î xxxxx, dar era în folosință la acel moment și nu cunoștea despre modificările efectuate în caroseria automobilului unde au și fost depistate substanțele narcotice sunt lipsite de probatoriu, or, conform declarațiilor inculpatului, automobilul l-a procurat de la Alexandru cu propunerea de achitare în rate; în baza procurii eliberate, inculpatul, în calitate de posesor al autovehiculului, efectua toate formalitățile legale necesare pentru întreținerea și exploatarea mijlocului de transport, astfel fiind responsabil pentru întreținerea și exploatarea acestui automobil, inclusiv și pentru transportarea obiectelor interzise prin lege.

Prin urmare, instanța de apel a menționat că este irelevantă afirmația inculpatului, precum că automobilul, dat cu o zi înainte de a traversa frontiera, a mai fost și la alte persoane, din această cauză bănuiește că substanțele narcotice puteau fi tănuite de către altcineva, deoarece acest fapt constituie o metodă de eschivare de la pedeapsa meritată pentru infracțiunile comise, or, inculpatul este utilizatorul automobilului și respectiv se prezumă că era în cunoștință de cauză căror persoane a transmis automobilul, astfel, ultimul urma să comunice organului de urmărire penală cine sunt aceste persoane pentru a putea fi identificate, însă inculpatul folosindu-se de dreptul său la tăcere a refuzat să dea declarații.

Instanța de apel a menționat că conform declarațiilor martorului V. Chițanu, automobilul de model „Volvo S80” n/î xxxxx, anterior a fost implicat în contrabandă cu anabolizante la vama Cahul, fiind introdus în baza de date, astfel, utilizatorul autovehiculului în speță inculpatul a avut posibilitatea să verifice această informație adresându-se cu o cerere către Agenția Servicii Publice, prin urmare, necunoașterea legislației nu absolvă persoana de răspundere penală.

Cu privire la motivul, precum că inculpatului i-au fost încălcate dreptul la un proces echitabil și anume a fost lipsit de dreptul la un apărător ales, instanța de apel a conchis că este declarativ, or avocatul Gh. Tăut în prima instanță, a depus mandat de participare în proces pentru acordarea asistenței juridice inculpatului, care nu a fost contrasemnat de către inculpat (f.d. 191, vol. I), astfel avocatul nu a prezentat documentele ce îi confirmă calitatea și împuternicirile de apărător, prin urmare nu putea să participe la desfășurarea procesului penal în calitatea respectivă, în conformitate cu prevederile din art. 70 alin. (8) Cod de procedură penală. Ulterior, pentru a asigura inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare, prima instanță a solicitat desemnarea unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, în corespundere cu stipulările din art. 412 alin. (7), 66 alin. (1), 70 alin. (1) pct. 2), alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală.

În consecință inculpatul la acel moment a fost asistat de avocatul Cijicenco Radu, care a fost un avocat din oficiu, inculpatul acceptând acordarea asistenței juridice de către acesta, prin semnarea mandatului avocatului respectiv (f.d. 75, vol. I).

Avocatul Radu Cijicenco a acordat asistență juridică inculpatului de la etapa de urmărire penală, pe parcursul examinării cauzei în prima instanță până la etapa finisarea cercetării judecătorești, când a fost anunțată întrerupere pentru data de 29 iulie 2016 (f.d. 204, vol. I).

Ședințele de judecată în legătură cu intervenirea unui avocat ales de către inculpat, avocatul Radu Dumitru, în baza mandatului care nu a fost contrasemnat de către inculpat în calitate de client (f.d. 179, vol. I), s-au desfășurat cu respectarea legii, interesele inculpatului fiind promovate de acest avocat.

În ședința de judecată din 29 iulie 2016, avocatul Radu Dumitru a solicitat să-i fie acordat termen pentru a face cunoștință cu materialele dosarului, solicitare care a fost acceptată de către prima instanță, avocatului fiindu-i acordat termen până pe data de 05 august 2016, ședința în care avocatul și inculpatul nu s-au prezentat fără a înștiința instanța despre motivele absenței.

În ședința de judecată din 17 august 2016 avocatul Dumitru Radu nu s-a prezentat, inculpatul solicitând să-i fie acceptată asistența juridică de un alt avocat ales, și anume avocatul Tăut Gh., care a fost prezent la ședința de judecată, instanța acceptând intervenirea avocatului în proces.

La etapa respectivă a procesului, avocatul Tăut Gh. nu a avut careva completări, instanța dispunând finalizare cercetării judecătorești și anunțarea dezbaterilor judiciare, unde avocatul Tăut Gh. a solicitat un termen pentru a se pregăti pentru dezbateri judiciare, lucru care a fost acceptat de către instanță, ședința fiind amânată pentru data de 22 august 2016.

În ședința din data de 22 august 2016 nu s-a prezentat nici inculpatul, nici avocatul acestuia, Tăut Gh. fără a înștiința instanța despre motivele absenței, lucru care s-a soldat cu amânarea procesului pentru data de 26 august 2016 și dispunerea aducerii silite a inculpatului de către procuror, precum și chemarea unui avocat din oficiu pentru asigurarea participării unui avocat în situația când inculpatul nu va fi asistat de către avocatul ales.

În ședința din 26 august 2016 avocatul Tăut Gh. nu s-a prezentat, iar inculpatul a insistat să fie asistat anume de acest avocat, lucru care nu a fost acceptat de către instanță, fiind înlocuit avocatul Tăut Gh. cu avocatul din oficiu - Bătrîncea Ion.

Astfel, instanța de apel a considerat că prevederile legale cu referire la înlocuirea avocatului ales cu avocatul din oficiu, au fost respectate de către prima instanță, or inculpatului i-a fost oferită posibilitatea să fie asistat de 2 avocați aleși, însă nici unul nu s-a conformat graficului ședințelor de judecată, iar din cauza neprezentării avocaților au fost amânate ședințele de judecată din data de 05 august 2016 și 22 august 2016, iar ședințele de judecată din data de 29 iulie 2016 și respectiv 17 august 2016 au fost amânate la cererea avocaților aleși ale inculpatului pentru pregătire de proces.

Cât privește înlocuirea avocatului Tăut Gh. cu avocat din oficiu, instanța de apel a conchis că aceasta a fost una legală și întemeiată, or potrivit concluziei medicale din data de 25 august 2016 avocatul Tăut Gh., era în imposibilitate să-i acorde asistență juridică inculpatului, fiind afectat de o boală cardiovasculară – encefalopatie discirculatorie mixtă, arterioscleroză a membrelor inferioare (f.d. 198, vol. I), astfel fiind depășită perioada de 5 zile de imposibilitate a apărătorului ales să participe la ședința de judecată. Totodată, inculpatul insistând ca anume avocatul Tăut Gh. să-i apere interesele, a refuzat să încheie un alt contract de asistență juridică cu un alt avocat ales.

În atare situație, inculpatului nu i-a fost încălcat dreptul la apărare prin înlocuirea avocatului ales cu cel din oficiu. Totodată, se observă că avocatul din oficiu, Ion Bătrîncea a exercitat eficient apărarea inculpatului. Motivele și cerințele invocate în apel de avocatul I. Bătrîncea, sunt în principiu, aceleași ca și cele invocate în apel de avocatul Gh. Tăut.

A fost considerată corectă soluționată și chestiunea privind pedeapsa aplicată inculpatului, aceasta fiind în limitele legii.

La soluționarea chestiunii respective, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor articolelor 7, 61, 75 și 84 Cod penal, astfel pedeapsa penală este aplicată inculpatului în limitele legii. De asemenea, în sentință se cuprind datele privind persoana inculpatului și circumstanțele care influențează asupra pedepsei, fiind luate în considerație gravitatea infracțiunilor săvârșite, care, potrivit art. 16 alin. (4) și (5) Cod penal, se clasifică ca fiind grave și deosebit de grave.

La fel, instanța de apel a menționat că prima instanță motivat a stabilit categoria și măsura de pedeapsă, relevând în cuprinsul sentinței circumstanțele cauzei, persoana inculpatului, categoria infracțiunilor săvârșite, influența pedepsei

asupra corectării și reeducării inculpatului și, în așa mod, just a concluzionat că atingerea scopului pedepsei se v-a asigura prin aplicarea închisorii, (f.d. 223, vol. I).

Totodată, prima instanța corect a constatat că în speță există cazul unui concurs de infracțiuni, de vreme ce inculpatul I. Vatamanu a săvârșit două infracțiuni fără să fi fost condamnat pentru vreuna dintre ele. Temei legal pentru aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege - nu există, deoarece în cauză nu s-au constatat circumstanțe excepționale sau alte cauze, ce justifică aplicarea prevederilor articolului 79 Cod penal.

Prin urmare, instanța de apel a învederat că nu este fondat motivul invocat de procuror, precum că pedeapsa aplicată inculpatului este prea blândă.

Cu privire la apelul declarat de avocatul Tăut Gh., în numele inculpatului, instanța de apel a constatat că acesta urmează a fi respins, ca fiind depus peste termen, or dreptul de a ataca sentința cu apel curge din data pronunțării – 02 septembrie 2016, astfel încât termenul limită de declarare a apelului împotriva sentinței este data de 17 septembrie 2016.

Instanța de apel a menționat că apelul declarat de avocatului Tăut Gh., a fost înaintat la 02 decembrie 2016, adică după aproximativ trei luni de la data expirării termenului prevăzut de lege - 17 septembrie 2016.

Totodată, instanța de apel a menționat că din materialele cauzei, rezultă cert faptul că avocatul Gh. Tăut, a făcut cunoștință cu sentința nominalizată la data de 04 noiembrie 2016, fapt confirmat prin inscripția și semnătura acestuia de pe scrisoarea de înștiințare despre redactarea sentinței și a procesului - verbal al ședinței de judecată (f. d. 226, vol. I), însă, luând în considerare cele menționate supra, avocatul a depășit și acest termen, deoarece termenul limită de declarare a apelului împotriva sentinței, dacă este să-l calculăm din 04 noiembrie 2016, este data de 19 noiembrie 2016, pe când el a înaintat apel la 02 decembrie 2016.

Instanța de apel a indicat că în conținutul apelului nu sunt oferite instanței explicații temeinice și convingătoare, precum și n-au fost prezentat probe, din care ar rezulta că întârzierea declarării apelului este motivată și, în așa mod, nu este demonstrată imposibilitatea de a declara apel în termenul prevăzut la articolul 402 alin. (1) Cod de procedură penală.

Cu atât mai mult, apelantul nici nu a solicitat repunerea în termen a apelului.

În consecință, instanța de apel a relevat că apelul avocatului Tăut Gh., în numele inculpatului, urmează a fi respins, ca fiind depus peste termenul legal. În caz contrar, există riscul de a deschide calea de atac - apelul în orice timp, cu depășirea termenului legal, la discreția și voința subiectivă a lui Gh. Tăut, ceea ce este inadmisibil.

În afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelanți, examinând aspectele de fapt și de drept ale cauzei conform cerințelor din articolul 409 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de apel a concluzionat că nu există temeiuri de a interveni în sentință.

Instanța de apel a relatat că chestiunea cu privire la corpurile delictive a fost soluționată în conformitate cu prevederile articolului 162 Cod de procedură penală, iar chestiunea cu privire la cheltuielile judiciare a fost soluționată în conformitate cu prevederile articolelor 227 - 229 Cod de procedură penală.

Vis-a-vis de temeiurile de fapt și de drept relevate, instanța de apel a conchis că sentința este legală, întemeiată, motivată și, potrivit legii, se impune soluția

enunțată în concluzie.

12. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recurs ordinar de către avocatul Gherghe Șalari în numele inculpatului Ion Vatamanu, care a solicitat casarea integrală a deciziei din 28 martie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău și sentinței din 02 septembrie 2016 a Judecătoriei Hîncești cu dispunerea rejudecării cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare.

În argumentarea recursului invocă aceleași argumente care au fost invocate în cererea de recurs declarată la 06 iulie 2017 (f.d. 68-73, vol. II) și suplimentar indică, că mențiunile instanței de apel precum că inculpatul ca utilizator al vehiculului implicat în cazul dat a avut posibilitatea să verifice în baza de date a Agenției Servicii Publice dacă acest automobil a-r fi avut relevanță la careva încălcări contravenționale, penale, etc.

A menționat că nu poate oricare cetățean care procură, se folosește temporar de mijloace de transport să le verifice în baza de date a organelor statului, deoarece aceștia nu au acces la aceste date. De fapt, este suficient ca automobilul să nu figureze în baza de date a Direcției de înmatriculare și evidența transportului public. În speță, automobilul dat nu avea asemenea interdicții.

A punctat că prima instanță i-a încălcat inculpatului dreptul la apărare, deoarece acesta a avut încheiat contract de asistență juridică cu avocatul Gh. Tăut, și, pe motiv că avocatul său se afla în concediu de boală, a solicitat amânarea ședinței, însă, instanța a respins neîntemeiat cererea dată desemnând un alt apărător din oficiu.

În concluzie a menționat că, atât prima instanță, cât și instanța de apel i-a încălcat dreptul la apărare, ceea ce contravine Constituției Republicii Moldova, legislației procesual penale cât și Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, jurisprudenței relevante a CEDO.

13. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

După cum rezultă din materialele cauzei, recurentul invocă drept temeiuri pentru declararea recursului prevederile art. 427 alin. (1) pct. 4), 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când 4) judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și a apărătorului, interpretului și traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii; sau când 6) hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor și temeiurilor de casare invocate în recurs, Colegiul penal lărgit constată că criticele aduse de către titularul cererii de recurs și-a găsit confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, din considerentele ce urmează a fi expuse în continuare.

În conformitate cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprind temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sînt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămîne cea care a existat la soluționarea recursului.

Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

În speță, Colegiul penal lărgit constată că, deși prevederile legale sus citate sînt obligatorii, la rejudecarea cauzei au fost ignorate.

De altfel, ținînd cont de criticile din recurs, invocate prin prisma art. 427 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit menționează că, instanța de apel, în decizia pronunțată la 28 martie 2019, nu a îndeplinit indicațiile date de către Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție prin deciziile din 28 noiembrie 2017 și 25 septembrie 2018, care, potrivit alin. (2) al art. 436 Cod de procedură penală „sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămîne cea care a existat la soluționarea recursului”.

Așadar, potrivit acestor decizii ale Curții Supreme de Justiție, la rejudecarea cauzei instanța de apel urma să verifice legalitatea și temeinicia sentinței primei instanțe prin prisma respectării prevederilor art. art. 67 alin. (1), (3), 70 alin. (1) pct. 1) și 322 Cod de procedură penală.

Colegiul lărgit menționează că, deși cauza a fost trimisă de două ori la rejudecare cu indicații concrete privind modalitatea de soluționare a cauzei, instanța de apel, contrar acestor indicații, a pronunțat din nou o decizie neîntemeiată, omițînd astfel să înfăptuiască verificarea cauzei sub toate aspectele indicate de către instanța de recurs.

În acest sens, Colegiul penal lărgit apreciază critic constatările instanței de apel că prevederile legale cu referire la înlocuirea avocatului ales, cu avocatul din oficiu, au fost respectate de către prima instanță.

La acest capitol, Colegiul penal lărgit învederează că potrivit art. 17 alin. (3) Cod de procedură penală, organul de urmărire penală și instanța sînt obligate să asigure bănuیتului, învinuitului, inculpatului dreptul la asistență juridică calificată din partea unui apărător ales de el sau a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, independent de aceste organe.

În conformitate cu art. 66 alin. (1) și (2) pct. 24 Cod de procedură penală, învinuitul sau, după caz, inculpatul are dreptul la apărare. Organul de urmărire penală sau, după caz, instanța de judecată îi asigură învinuitului, inculpatului posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege. Învinuitul, inculpatul, conform prevederilor prezentului cod, are dreptul să pledeze în dezbaterile judiciare cînd nu este asistat de apărător.

Conform art. 67 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, în calitate de

apărător în procesul penal poate participa avocatul.

În conformitate cu art. 70 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, persoanele menționate la art. 67 alin.(2) participă la procesul penal în calitate de apărător la invitația bănuțului, învinuitului, inculpatului, reprezentantului legal al acestuia, precum și la solicitarea altor persoane, cu consimțământul persoanelor interesele cărora urmează să le apere.

Reieșind din sensul normei respective, Colegiul penal lărgit menționează că alegerea apărătorului poate fi făcută atât de către inculpat, cât și de alte persoane cu respectarea unei condiții - *consimțământul inculpatului*, care după semnarea contractului de asistență juridică își dă acordul, în formă scrisă, ori solicită printr-o cerere admiterea apărătorului.

Din actele și lucrările cauzei rezultă cert că, la 17 august 2016, inculpatul a încheiat contract de asistență juridică nr.78 cu avocatul Gh. Tăut, care în ședința de judecată din 17 august 2016 a solicitat amânarea examinării cauzei pentru a se pregăti de dezbaterile judiciare (f.d. 191, 205, vol. I).

Ulterior, la data de 25 august 2016, avocatul Gh. Tăut a depus cerere prin care a solicitat amânarea ședinței de judecată din 26 august 2016 în legătură cu faptul că se află în concediu medical, prezentând concluzia medicală cu mențiunea numărului certificatului de boală 2163186 (f.d.197-198 vol. I).

Din acest considerent, pentru continuarea examinării cauzei penale, în ședința de judecată a participat un apărător din oficiu - I. Bătrîncea, în baza mandatului din 26 august 2016 (f.d.196, 205- 206, vol. I).

Totodată, la materialele cauzei este cererea inculpatului, prin care solicită ca interesele sale să fie reprezentate de avocatul Gh. Tăut, cu care are încheiat contract de asistență juridică, insistând în ședința de judecată că dorește să fie apărât de avocatul său, care la moment este bolnav, solicitând amânarea ședinței de judecată.

Însă, potrivit procesului-verbal, instanța a dispus de a respinge atât cererea avocatului Gh. Tăut, cât și a inculpatului I. Vatamanu de a fi amânată ședința de judecată, invocând că dreptul la apărare nu este încălcat căci este prezent avocatul din oficiu, I. Bătrîncea (f.d. 199, 206 verso, vol. I).

Potrivit art. 409 Cod de procedură penală, instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces. În limitele prevederilor arătate în alin.(1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului.

Conform art. 322 Cod de procedură penală, în cazul neprezentării în ședință a apărătorului și al imposibilității de a-l înlocui în ședința respectivă, ședința de judecată se amînă. Pentru lipsă nemotivată, apărătorul este sancționat cu amendă judiciară în cazul în care aceasta a dus la cheltuieli judiciare suplimentare.

Înlocuirea apărătorului care nu s-a prezentat la ședință se admite doar cu consimțământul inculpatului.

Dacă participarea apărătorului ales de inculpat este imposibilă pe o durată care depășește 5 zile, instanța amînă ședința și propune inculpatului să-și aleagă un alt apărător, iar în caz de refuz al inculpatului de a-și alege alt apărător, instanța decide solicitarea desemnării, de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, a unui avocat care

acordă asistență juridică garantată de stat. Pentru înlocuirea apărătorului în condițiile prezentului alineat, instanța stabilește inculpatului un termen de 5 zile.

Soluționând chestiunea amânării ședinței de judecată în legătură cu înlocuirea apărătorului, instanța ia în considerare oportunitatea unei asemenea hotărâri, ținând cont de durata de timp deja utilizată pentru judecare, de complexitatea cauzei, de durata de timp necesară pentru studierea materialelor cauzei de către apărătorul care intervine în proces, precum și de alte circumstanțe pentru pregătirea apărării. Instanța îi oferă apărătorului care a intervenit în proces timp suficient și îi asigură posibilitățile respective pentru a lua cunoștință de materialele cauzei, inclusiv de cele cercetate în instanță, și pentru a se pregăti de participarea de mai departe în proces, însă înlocuirea apărătorului nu necesită reluarea judecării cauzei de la început. Apărătorul este în drept să solicite repetarea unor acțiuni procesuale deja efectuate în ședință în lipsa lui dacă are de concretizat chestiuni suplimentare.

Așadar, generalizând cele menționate supra, Colegiul penală lărgit conchide că instanța de apel rejudecând cauza, nu a executat indicațiile obligatorii conținute în decizia din 25 septembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție și nu a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate prin prisma respectării prevederilor art. art. 67 alin. (1), (3), 70 alin. (1) pct. 1) și art. 322 Cod de procedură penală, prematur ajungând la concluzia de menținere a sentinței.

De altfel, instanța de recurs accentuează, că în contextul în care drept temei pentru remiterea repetată a cauzei la rejudecare în instanța de apel a servit motivul încălcării dreptului la apărare al inculpatului, aceste aspecte urmau a fi verificate de către instanță cu deosebită atenție, inclusiv prin prisma art. 6 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care garantează dreptul persoanei acuzate de a participa în mod efectiv la procesul său penal.

În susținerea opiniei date, Colegiul penal lărgit menționează că alegerea unui avocat de către inculpat trebuie să fie respectată (Lagerblom împotriva Suediei, pct. 54), iar instanțele de judecată pot să nu țină seama de această alegere în cazul în care există motive pertinente și suficiente pentru a considera că interesele justiției o impun [Meftah și alții împotriva Franței (MC), pct. 45; Croissant împotriva Germaniei, pct. 29].

Mai mult ca atât, pentru ca dreptul la asistență juridică să aibă un caracter practic și efectiv, și nu pur teoretic, exercitarea acestuia nu trebuie să depindă de îndeplinirea unor condiții excesiv de formale. Este de competența instanțelor să asigure caracterul echitabil al unui proces și, în consecință, să se asigure că avocatului care participă la proces cu scopul aparent de a-și apăra clientul i se oferă ocazia să facă acest lucru [Van Geysseghem împotriva Belgiei (MC), pct. 33; Pelladoah împotriva Țărilor de Jos, pct. 41].

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul declarat, nominalizate și în prezenta decizie, să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță, în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea aprecierea convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze la modul

cuvenit prezența sau lipsa elementelor infracțiunii imputate, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, în baza probelor cercetate în ședința de judecată a instanței de apel, cu respectarea cerințelor art. 414, 415 Cod de procedură penală, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

14. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

admite recursului ordinar declarat de către Vatamanu Ion xxxxx și casează integral deciziei din 28 martie 2019 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în cauza penală privind-ul pe Vatamanu Ion xxxxx, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 24 decembrie 2019.

Președinte

Ala Cobăneanu

Judecători

Galina Stratulat

Maria Ghervas

Victor Burduh

Nina Vascan